

Ryszard Michalski

dr hab., Instytut Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur

BLASKI I CIENIE EUROPEJSKIEJ UNII WALUTOWEJ

Abstrakt

Kryzys niewypłacalności, jaki wiosną 2010 r. dotknął Grecję a następnie zagroził kilku kolejnym państwom członkowskim strefy euro, ujawnił podstawową słabość wielkiego eksperymentu, jakim jest jednolita waluta europejska – tę mianowicie, iż aczkolwiek stoi za nią wspólna, ponadnarodowa polityka pieniężna, to nie była i nie jest ona wspierana i zabezpieczana przez odpowiednio duży wspólny budżet w ramach bardzo zróżnicowanej struktury społeczno-gospodarczej. Na poważny kryzys strefy euro zarówno w sferze gospodarki realnej, czego przejawem stały się głęboka recesja roku 2009 oraz uporczywa zapaść lat 2012-2013, jak i w panującym w niej mechanizmie podejmowania decyzji, czego przykładem mogą być zbyt ostrożne, nadmiernie rozciągnięte w czasie i nie dość skuteczne posunięcia antykryzysowe, złożyło się wiele przyczyn. Do najważniejszych z nich poza samym globalnym kryzysem finansowo-gospodarczym lat 2008-2010, słabościami konstrukcyjnymi realizowanej koncepcji integracji walutowej i błędami polityki gospodarczej poszczególnych państw członkowskich trzeba zaliczyć fundamentalne zróżnicowanie gospodarek krajów strefy euro, którego unia walutowa nie tylko nie przezwyciężyła, ale nawet pogłębiła, doprowadzając do wyraźnego podziału na problematyczne państwa peryferyjne oraz zdrowe, wysoce konkurencyjne centrum, skupione wokół rosnących w siłę Niemiec. Kryzys w strefie euro lat 2010-2013 wymusił nieortodoksyjne działania państw Unii Gospodarczej i Walutowej oraz władz Unii Europejskiej, zwłaszcza Europejskiego Banku Centralnego, spowodował zaangażowanie Międzynarodowego Funduszu Walutowego i postawił na porządku dnia kwestię przywództwa tak w unii walutowej, jak i w całej wspólnocie. Przede wszystkim jednak uświadomił wszystkim państwom członkowskim konieczność głębokich reform mechanizmu integracyjnego i zapoczątkował szereg istotnych zmian instytucjonalno-regulacyjnych, mających na celu zwiększenie unijnej dyscypliny finansowej.

Słowa kluczowe: europejska integracja walutowa, globalny kryzys finansowo-gospodarczy, Unia Europejska, strefa euro, Europejski Bank Centralny, euro

Kody JEL: E32, F34, F36, G28